UUTISET

Kuntaliitokset eivät tuo lyhyellä aikavälillä säästöjä, mutta pidemmällä aikajaksolla menojen nousua voi paremmin hillitä ja toimintoja järjestellä. **KAUPUNGINVALTUUSTON PUHEENJOHTAJA JORMA LAMMINMÄKI, ALAVUS**

PÄIVÄN PUNKTI

Esko ja Kreeta

Jutta Urpilainen on saamassa haastajan SDP:n puheenjohtajavaalissa. Kehiin on ilmoittautumassa Antti Rinne, ammattiliitto Pron puheenjohtaja.

Demareissa puolue ja ay-liike ovat perinteisesti olleet kuin Nummisuutarin Esko ja Kreeta. Joskus on ollut vaikea erottaa, onko kysymyksessä Eskokreeta vai Kreetaesko, niin sylikkäin demarit ovat olleet.

Paavo Lipponen veti hajurakoa ay-liikkeeseen, mutta silti välit olivat korrektit. Eero Heinäluoma on taas puhdasverinen SAK:n kasvatti, joka vaihtoi sujuvasti työpaikkaa Hakaniemen torin laidalta toiselle. SAK:ssa hän valvoi demaripuolueen etuja ja SDP:ssä piti huolta kanavista ay-liikkeeseen.

Hyvä esimerkki on myös Lauri Ihalainen. Hän istui pitkään SAK:n puheenjohtajana, kunnes eläkkeelle jäätyään joutui politiikkaan. Nyt Ihalainen on hallituksen kantava voima.

Urpilaisella ei olisi isompaa hätää, jos puolueen kannatus vain olisi kunnossa. Mutta kun ei ole. Perussuomalaiset ovat tehneet puolueen kylkeen miehen mentävän aukon.

Antti Rinnettä ei ay-liikkeen ulkopuolella paljon tunneta. Rinne pyrki jo kertaalleen demarien varapuheenjohtajaksi, mutta jäi kirkkaasti valitsematta.

Rinteen arvioidaan kuitenkin saavan nyt enemmän kannatusta, ellei areenalle ilmesty hänen lisäkseen vielä muita ehdokkaita. Tyytymättömyys Urpilaiseen kanavoituu Rinteen kautta.

Urpilainen on joutunut olemaan valtiovarainministerinä vastaamassa finanssikriisistä ja budjettileikkauksista. Hallituksen rakennemuutospäätöksestä Urpilainen otti kunnian itselleen, mikä hämmästytti paitsi politiikan tarkkailijoita, myös demarien omaa kenttää.

Miksi demarien puheenjohtaja haluaa profiloitua leikkauslinjan ylipappina? Monilla on Urpilaisen sanomassa nielesketävää. Tähän saumaan Rinne yrittää iskeä.

Rinteen ongelma on, että hän ei ole esitellyt poliittista ohjelmaansa. Kukaan ei tiedä Rinteen ajatuksista paljon mitään.

Mies kyllä tunnetaan. Rinnettä pidetään kovanaamana, joka uskaltaa tehdä odottamattomiakin vetoja. Vasta äskettäin Rinne uhkasi pysäyttää lentoliikenteen, jos Finnairin ateriapalveluissa ei olisi saatu sopua aikaan.

Kovan miehen maine ei riitä puheenjohtajaksi pääsemiseen. SDP kuitenkin hyötyy kisasta, se tuo paljon kaivattua julkisuutta.

LAURI KONTRO on Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja.

lauri.kontro@maaseuduntulevaisuus.fi

Kehyskunnalle liitoksesta verohyötyä muutama vuosi

Kuntaliitoksessa kehyskunnan asukkaiden verotus on keventynyt joka toisessa tapauksessa – ensimmäisenä vuotena. Sen jälkeen verohyöty näyttää sulavan muutamassa vuodessa.

Kuntaliitoksissa 1993–2013 keskuskunnan verot on pidetty ensimmäisenä vuotena useimmiten ennallaan. Joka toisen liittyneen kunnan asukkaille se on merkinnyt kunnallisveron alenemista, Maaseudun Tulevaisuuden tekemä selvitys kertoo.

Keskuskunnissa on yleensä ollut alempi veroprosentti kuin kaikissa kunnissa keskimäärin. Kehyskunnissa verotus on puolestaan ollut yleensä keskivertoa kireämpi.

Liitoskunnat ovat MT:n laskelman mukaan aloittaneet veroedulla, joka on ollut keskimäärin 0,25 prosenttiyksikköä muihin kuntiin verrattuna. Liittyneen kunnan asukkaiden kuntaverotus on silloin keventynyt keskimäärin puolisen prosenttiyksikköä.

Veroetu sulaa seitsemässä vuodessa

Seuraavina vuosina uusien mahtikuntien verotus on alkanut kiristyä, ja se on tapahtunut nopeammin kuin muissa kunnissa.

Uuden kunnan veroetu muihin kuntiin verrattuna hupenee keskimäärin seitsemänteen vuoteen mennessä niin, ettei sitä juuri jää kehysalueenkaan asukkaille.

Laskelmassa on silloin mukana 41 liitosta, joista on tänä vuonna kulunut vähintään tuo seitsemän vuotta.

Uusimmissa liitoksissa veroetu on huvennut nopeammin. Suurena liitosvuonna 2009 syntyneissä 32 kunnassa veroetua ei enää ole kuudentena eli tänä vuonna.

Vielä nopeampi muutos on 2010-luvun 20 liitoskunnassa: niiden verotus on tänä vuonna sama kuin muissa kunnissa, kun verrataan kummankin ryhmän keskiarvoja.

Parhaiten pintansa ovat pitäneet 1990-luvun liitoskunnat. Niiden veroprosentin keskiarvo on vieläkin alempi kuin kaikilla kunnilla.

Näin laskelmat tehtiin

Maaseudun Tulevaisuuden laskelmien pohjana ovat kuntien tuloveroprosentit. Kuntaliitoksesta kulunut aika on laskettu kustakin liitoksesta erikseen. Kunta on mukana useammalla kuin yhdellä liitoksella, jos ne ovat tapahtuneet eri vuosina.

Liitoskuntien veroprosentin muutosta on verrattu kaikkien kuntien keskiarvoon, jotta yleiset kuntatalouden muutokset eivät vaikuttaisi eri vuosina tehtyjen liitosten vertailuun.

Kuntavero nousee pykälän joka toinen vuosi

Kuntaverotus on kiristynyt vuodesta 1990 niin, että 0,25 prosenttiyksikön portaan korotus tapahtuu keskimäärin joka toinen vuosi.

Yhdessäkään kunnassa kuntaverotus ei kevene tänä vuonna. Jatkuvasta korotuslinjasta on viime vuosina poikennut eniten Pelkosenniemi. Sen veroprosentti on kuuden vuoden aikana alentunut neljä kertaa ja ollut viimeksi vielä alempi 12 vuotta sitten.

Pisimpään ilman korotuksia on pärjännyt ydinvoimalakunta Eurajoki. Sen veroprosentti on ollut 13 vuotta 18.

Pisin korotusputki on Toholammilla, neljänä vuotena peräkkäin. Kolmas peräkkäinen korotusvuosi on menossa Kauhavalla ja Vimpelissä. Vetelissä putki katkesi viime vuonna, mutta kuudesta viime vuodesta viitenä prosentti on noussut.

HEIKKI VUORELA

Kuntaveroprosentin muutos kuntaliitoksen jälkeen kuntaliitoksissa 1993–2013
verrattuna keskimääräiseen veroprosenttiin

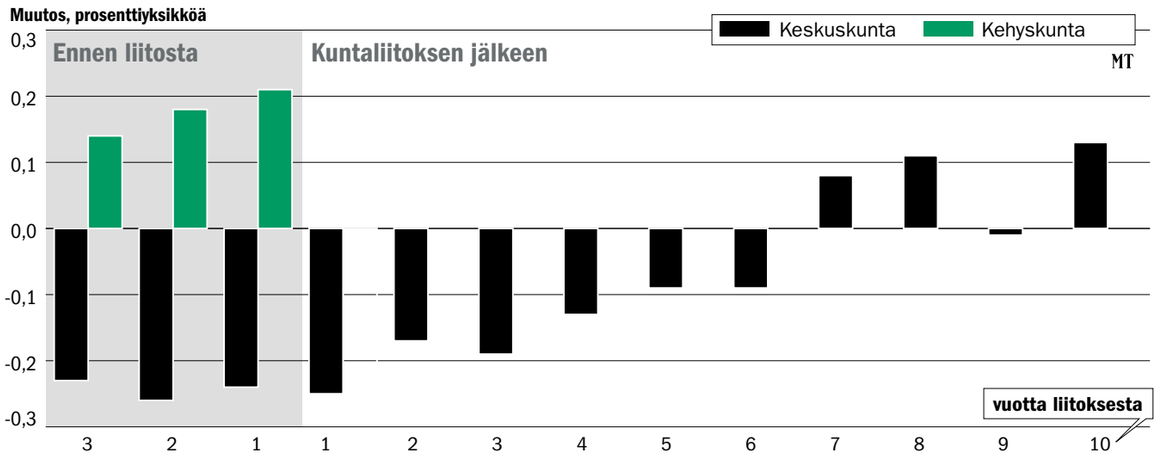

Korkeimmat ja matalimmat kuntaveroprosentit 2014
(Manner-Suomessa)

Korkeimmat	
Kitee	22,50
Outokumpu	22,25
Matalimmat	
Naantali	18,50
Helsinki	18,50
Eurajoki	18,00
Espoo	18,00
Kauniainen	16,50

Suurimmat kuntaveron korotukset 2014

Prosenttiyksikköä	
Jalasjärvi	1,50
Lappeenranta	1,50
Raisio	1,25
Seinäjoki	1,25

Kuntaveron muutos ensimmäisenä liitosvuonna

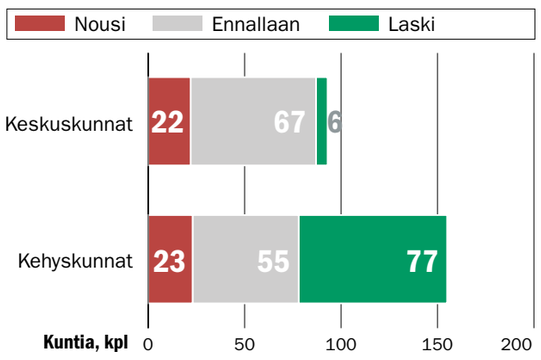

Kuntien tuloveroprosentit (äyrinhinnat) 1990–2014

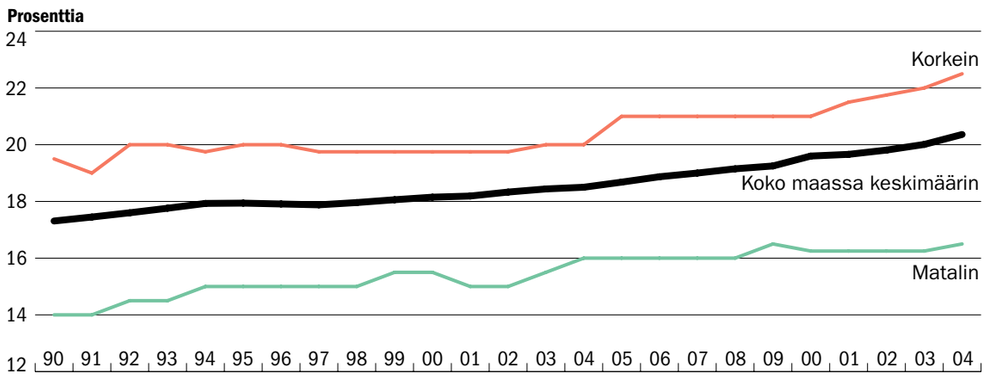

Veroprosentti nousee, kun kunnan tulot eivät kata menoja

ALAVUS, TOHOLAMPI (MT)
Suomalaiset kunnat ovat nostaneet kuntaveroprosenttiaan kovaan tahtiin viime vuosina.

Etelä-Pohjanmaalla sijaitseva Töysän kunta liittyi Alavuteen vuoden 2013 alussa. Tämän jälkeen kuntaveroa on Alavudella nostettu 19,75 prosentista 20,75 prosenttiin.

”Kunnallisveron nosto Alavudella ei liity kuntaliitokseen, vaan kuntien yleiseen menojen kasvuun. Erityisesti terveysmenot ovat nousseet kun verotulot ovat muuten pysyneet lähes ennallaan”, taustoittaa Alavuden kaupunginvaltuuston puheenjohtaja **Jorma Lamminmäki** (kesk.).

Toholammin kunta Keski-Pohjanmaalla on nostanut veroäyriään useana vuonna peräjälkeen. Neljä vuotta sitten veroprosenttina oli 19,75. Nyt se on 21,5.

”Kunnan tulot eivät riitä kattamaan menoja. Sosiaali- ja terveydenhuoltomenot ovat nousseet järkyttävällä tavalla. Väestön ikääntyminen on pienelle kunnalle haaste, mutta on se sitä isommallekin kunnalle”, sanoo Toholammin kunnanvaltuuston puheenjohtaja **Anna-Maija Syri** (kesk.).

Vuoden 2014 alussa Alavudella on asukkaita 12 300 ja Toholammilla 3 400.

Korotuksille jatkuva paine

Alavudella kuntaveroprosentti on eräs maakunnan alhaisimmista, mutta korotuspaineita on sielläkin.

”Jos ei rakenteisiin pystytä puuttumaan ja verotulot eivät nouse, on pakko nostaa kunnallisveroa muutaman vuoden kuluttua”, Lamminmäki toteaa.

Tärkeintä olisi rakenteisiin puuttuminen.

”Kaupungin perusturva ja sivistystoimi vievät noin 95 prosenttia kaupungin nettomenoista. Sieltä pitäisi saada säästöjä, se on vaikeaa”, Lamminmäki jatkaa.

Myös Toholammilla veronkorotukset todennäköisesti jatkuvat. ”Näillä näkymin kyllä, jos ei keksitä uusia ideoita talouden tasapainottamiseen”, Syri sanoo.

Risuja kuntauudistukselle

Alavudella sen paremmin kuin Toholammillakaan ei uskota kuntaliitosten olevan patenttiratkaisu kuntien taloudelliseen ahdinkoon.

Kumpikaan kunta ei myöskään aio ryhtyä uusiin kuntaliitoksiin lähivuosina.

”Kuntaliitokset eivät tuo lyhyellä aikavälillä säästöjä, mutta pidemmällä aikajaksolla menojen nousua voi paremmin hillitä ja toimintoja järjestellä”, Lamminmäki katsoo.

Hallitukselta kuitenkin puuttuu kokonaisnäkemys kunta- ja sote-uudistuksessa, kuntapäättäjät moittivat.

”Pakolla ei saada kuin huonoa jälkeä ja katkeruutta”, Lamminmäki moittii.

”Sekavaa on! Mielestäni hallituksen tulisi kuunnella kuntia ja asiantuntijoita. Pelkkä kuuleminen ei riitä, vaan pitäisi todella kuunnella”, Syri summaa.

JUKKA KOIVULA

Pakkoliitos ei etene hallitukseen ilman kansanäänestyksen tukea

Suurien kaupunkiseutujen kuntalaiset pääsevät äänestämään kansanäänestyksessä kuntansa tulevaisuudesta, mikäli hallituksen ajama uusi pakkoliitospykälä hyväksytään.

Pakkoliitoslain piirissä olisi kymmenen yli 100 000 asukkaan työssäkäyntialuetta eli kaikki Suomen suurimmat kaupungit pääkaupunkiseutua lukuun ottamatta.

Lappeenrannan seutu ei ole lain piirissä.

Alue- ja kuntaministeri **Henna Virkkunen** (kok.) kertoi kuntaliitosten kansanäänestyksistä perjantaina järjestetyssä toimittajatilaisuudessa.

Hallituksen kaavailema kiristys kuntarakennelakiin esitellään tällä viikolla, kun se lähetetään lausuntokierrokselle kuntiin.

Pakkoliitospykälä koskettaa Virkkusen mukaan 24–25 kuntaa isoilla kaupunkiseuduilla.

Valtuudet saatava

Kovin helposti hallitus ei voi hyväksyä kuntien pakkoliitoksia. Virkkunen myöntää, että ”kuntaliitokselle pitää olla painavat perusteet”.

Hallitus käynnistää kaupunkiseudun ”erityisen kuntajakoselvityksen”, mikäli esimerkiksi asumiseen, liikenteeseen tai maankäytön kehittämiseen liittyy ongelmia.

Jos kunnat asettuvat yksimielisesti kuntajakoselvittäjän esityksen taakse, liitos toteutuu.

Jos näin ei käy, ja hallitus haluaa selvitystyön jälkeenkin edetä kaupunkiseudun liitoshankkeessa, hallituksen on hankittava oikeus kansanäänestyksellä käsitellä asiaa.

Iso kunta ratkaisee

Valtiovarainministeriön ylijohtajan **Päivi Laajalan** mukaan ilman kansanäänestystä hallituksella ei ole toimivaltaa käsitellä liitosta saati yhdistää kuntia. Kaikilta liitosten piirissä olevilta kuntalaisilta on kysyttävä mielipide kansanäänestyksellä. Äänet laskettaisiin koko alueelta, ei yksittäisistä kunnista.

Vaalissa ei huomioida eri kuntien äänestysaktiivisuutta tai kuntien väestömäärää. Se kanta voittaa, joka saa yli puolet annetuista äänistä eli käytännössä iso kaupunki jyrää.

Jos kansanäänestyksen tulos on kielteinen, koko kaupunkiseudun liitoshanke kariutuu.

Jos enemmistö kuntalaisista kannattaa suurkuntaa, hallitus voi ottaa asian käsiteltäväkseen ja päättää toteutuuko kuntaliitos.

JANNE IMPIÖ

UUTISTAUSTA

Tytäryhtiöitä perustetaan ulkomaille verosuunnittelua varten

Suomalaiset yritykset perustavat holding-yhtiöitä ulkomaille pääasiassa verosuunnittelua varten, arvioi Aalto-yliopiston vero-oikeuden professori **Heikki Niskakangas**.

”Jos yrityksen pääkonttori on Suomessa, ovat verosyyt holding-yhtiön perustamiselle usein ratkaisevia”, Niskakangas sanoo.

Yhteiskuntavastuuta tutkiva kansalaisjärjestö Finnwatch kertoi viime viikolla, että suomalaisilla yrityksillä on 438 tytäryhtiötä veroparatiiseissa. Niistä suuri osa on verosuunnitteluun sopivia holding-yhtiöitä.

Verosuunnittelu on laillista ja sitä tehdään kaikissa maissa. Tavoitteena on ohjata tuloja maihin, joissa on kevyempi verotus. Työkaluna käytetään usein holding- tai pöytälaatikkoyhtiöksi kutsuttua tytäryhtiötä, jonka ainoa tehtävä usein on omistaa konsernin muita yhtiöitä.

Finnwatch nosti raportissa esille metsäyhtiö Stora Enson omistuksen Brittiläisten Neitsytsaarten veroparatiisiin rekisteröityyn yrityksessä.

Stora Enson maajohtajan **Lauri Peltolan** mukaan omistus ei ole verosuunnittelua.

”Yhtiö tuli meille yrityskaupan mukana, eikä siitä ole meille verohyötyä”, Peltola sanoo.

Peltolan mukaan kiinalainen yhtiö, jonka Neitsytsaarille rekisteröity yhtiö omistaa, on Stora Enson mittakaavassa pieni.

”Olisi saman kokoluokan asia, kuin jos puhuttaisiin Honkalahden sahan verosuunnittelusta. Omistuksen purkaminen olisi kallista ja työlästä.”

Laillista ja yleistä

Verosuunnittelu sopii korkean palvelutason yrityksille, joilla on paljon tuloja patenteista ja tekijänoikeuksista. Raaka-aineita tuottaville yrityksille, kuten metsäteollisuuden yrityksille se ei niinkään sovi, Niskakangas arvioi.

Mutta suuret maat haluavat rajoittaa sitä. G20-mailla, OECD:llä ja EU:lla on yhteinen hanke, jonka avulla aggressiivista verosuunnittelua voidaan hallita.

Tavoitteena on estää veropohjan rapautumista. Osapuolet eivät tosin vielä ole yksimielisiä siitä, mitä aggressiivisella verosuunnittelulla tarkoitetaan.

”Joitain asioita siitä, mitä nyt voidaan tehdä, ei enää voitaisi tehdä”, Niskakangas muotoilee.

Maineen menetys pelottaa

Mutta miksi sitten kansainvälisesti toimiva yhtiö maksaisi verot Suomeen, jos voi laillisesti maksaa vähemmän toimimalla jossain toisessa maassa?

Kysymystä perustellaan tavallisesti yritysvastuulla. Vastuuttomuudesta on seurauksena maineen menetys ja asiakkaiden katoaminen.

Niskakankaan mukaan osa yrityksistä on aika herkkiä maineestaan.

”Ulkomailla suuret yritykset, joita on syytetty verojen välttelystä, ovat ruvenneet ilmoittamaan, miten suhtautuvat verosuunnitteluun.”

Yritykset esimerkiksi voivat ilmoittaa, käyttävätkö kaikki lain sallimat keinot pienentää veroja, vai pyrkivätkö maksamaan kiltisti kotimaahan. Suomalaisilta yrityksiltä tällaisia ilmoituksia ei juuri ole vielä tullut.

”Oikeastaan olen odottanut, milloin niitä alkaa tulla”, Niskakangas sanoo.

Kansainvälisen hankkeen laineet nimittäin lyövät pian myös Suomeen.

”Ne ovat korkean tason projekteja. Verosuunnittelua rajoittavien sääntöjen pitäisi olla valmiina kesällä 2015.”

Sen jälkeen ne pitää vielä hyväksyä EU:ssa ja muuttaa kansallisia lakeja. Siihen kuluu 5–6 vuotta.

Verottaja voi päästä väliin

Peltola kiistää Stora Enson tehneen aggressiivista verosuunnittelua.

”Käytämme normaaleja verosuunnittelun keinoja. Harmaalle alueelle ei mennä, puhumattakaan veroparatiiseista. Toimimme 35 maassa ja meillä on ollut lukuisia fuusioita. Siksi konsernirakennelma on monimutkainen. Mutta yhtään yhtiötä ei ole perustettu verosuunnittelua varten”, Peltola sanoo.

Stora Ensolla on Finnwatchin mukaan tytäryhtiöitä Alankomaissa, Belgiassa ja Luxemburgissa.

Verottajalla on keinoja päästä väliin, jos suunnittelun tekee tökerösti.

Esimerkiksi Nokian Renkailta vaaditaan noin 30 miljoonan euron ja Fortumilta jopa 200 miljoonan mätkyjä, koska verot on maksettu väärään maahan.

AIMO VAINIO on MT:n toimittaja.

aimo.vainio@mt1.fi

Rauma edistyi telakkaneuvotteluissa

Rauman kaupungin ja telakkayhtiö STX:n neuvottelut Rauman telakka-alueen myynnistä kaupungille ovat edenneet.

Kaupunginjohtaja **Kari Koski** sanoo sopimuksen laajuuden hidastavan neuvotteluja. Niitä hidastavat myös käyttörajoitukset ja ympäristövastuut. STX haluaa estää kilpailevan toiminnan telakka-alueella. Kaupunki ei aio sitä alueelle tuoda. Sopimus ei rajoittaisi Raumalla toimivien yritysten laajennuksia.

Neuvotteluja jatkettiin sunnuntaina. Takarajaa ei ole, mutta neuvottelut halutaan nopeasti päätökseen.

MT-STT

TALOUDESTA LYHYESTI

Maatalous supistui lokakuussa

Suomen kansantalouden tuotanto pieneni Tilastokeskuksen mukaan lokakuussa 0,4 prosenttia syyskuuhun verrattuna. Vuoden takaisesta talous supistui 0,6 prosenttia. Alkutuotanto, jalostus ja palvelut jäivät kaikki vajaan prosentin. Syyskuun tuotantolukuja Tilastokeskus korjaa ylöspäin. Tiedot tarkentavat tuotannon kasvaneen 0,6 prosenttia edellisvuoden syyskuusta.

FENNOVOIMA

Fennovoima ja Rosatom sopivat Pyhäjoelle rakennettavasta Hanhikivi 1 -ydinvoimalaitoksesta joulun alla.

Fennovoima palkkaa yli sata työntekijää

Fennovoima aikoo palkata 120 laitostekniikan osaajaa sekä paljon lisää insinöörejä. Yhtiö suunnittelee ydinvoimalaa Pyhäjoelle Pohjois-Pohjanmaalle. Se työllistää nyt 80 henkilöä.

Toimitusjohtaja **Juha Nurmi** sanoo Kalevassa Fennovoiman hakevan uusia työntekijöitä ensi sijassa Suomesta. Heitä voidaan palkata myös Venäjältä. Sikäläinen Rosatom toimittaa ydinvoimalan.

Loppuvuonna vaihdettiin operaattoria

Suomalaiset vaihtoivat loppuvuonna kännykkäoperaattoria innokkaimmin kahdeksaan vuoteen. Yli 200 000 matkapuhelimen numeroa siirrettiin Keskisuomalaisen mukaan loka–joulukuussa. Operaattorien kova kilpailu on lisännyt puhelinnumeroiden määrää. Tarjouskilpailua luonnehditaan poikkeuksellisen kiivaaksi.

Jukka Vesala EKP:n pankkivalvojaksi

Finanssivalvonnan apulaisjohtaja **Jukka Vesala** nimitettiin euroalueen uuden yhteisen pankkivalvontaviraston johtotehtäviin. Vesalasta tulee osastopäällikkö yhteen pankkivalvontaviraston neljästä pääosastosta. Vesalan vastuulla on euroalueen pienimpien pankkien epäsuora valvonta. Sitä tehdään yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa. Euroopan keskuspankin pankkivalvontavirasto valvoo euroalueen suurimpia pankkeja.